

במקום הקדמה

כלפי הטוענים ל"הלכה חדשה"

אמר המחבר: במאמרי על "תקפו של שלטון בישראל", הבא להלן, עמדתי על ההתעלמות ממקורות ההלכה, הקיימת אצל הטוענים ל"הלכה חדשה". אך יש בהם דבר גרוע מזה הרבה יותר. באים הם לערער את היסוד אשר יהדות-אמת עומדת עליו. ועל זאת הריני מעיר בדברים הללו, הבאים כאן במקום הקדמה.

לשיטתם של הטוענים ל"הלכה חדשה", הרי ההלכה המסורה והמקובלת בישראל — או על-כל-פנים חלק ממנה — בנויה על ההנחה המוטעית כי לא תהיה מדינה ריבונית-עצמאית לישראל קודם לימות-המשיח. וכן סוברים הם, כי עצם קיומה של מדינה זו, הוא בניגוד להלכה המסורה והמקובלת. ומתוך כך, יש אליבא דידם ברירה זו: או להסכים לשיטת "נטורי-קרתא" ולשלול לגמרי את מדינת-ישראל זו — ואזי נהיה, לדעתם, נאמנים להלכה המקובלת; ואם לאו — אם אין אנו רוצים להסכים לשיטת "נטורי-קרתא" — הרי פירוש הדבר, אליבא דידם, כי מורדים אנו בהלכה המסורה והמקובלת, ועלינו להכריז על-כך בגלוי ולקבל על עצמנו בגלוי הלכה חדשה, שתהא יצירת עצמנו, ושתכיר במדינת-ישראל זו כבדבר לגיטימי. אך, לאמיתו של דבר, ריבונותם ושלטונם של ישראל על ארץ-ישראל — ואפילו רק על חלק ממנה, ואפילו קודם לימות-המשיח — הוא דבר שההלכה המסורה והמקובלת מחייבת אותו. וטעות גמורה טועים "נטורי-קרתא" מצד אחד, והטוענים ל"הלכה חדשה" מצד שני — בסברם שעצם קיומה של מדינה זו הוא מרד בהלכה המסורה והמקובלת. אדרבה: הלכה זו מחייבת את קיום המדינה הריבונית. ולא עוד אלא שהלכה זו מכוונת בעיקר למצב ריבוני של ישראל, אם כי מורה היא דרך גם למצב של ישראל בגלות. אך בודאי שאין עובדת-הגלות הנחת-ייסוד בהלכה המקובלת. הווי אומר: הכרתנו במדינת-ישראל, ודאי שאין בה משום מרד בהלכה המקובלת ובודאי שאינה מחייבת קבלת הלכה אחרת במקומה.

ועיקר-העיקרים: הרי אנו מאמינים שהתורה כולה — שבכתב ושבע"פ — היא תורה מן השמים, וההלכה הריהי עצם מעצמיה של התורה האלוקית. אין ההלכה יצירתם של הפוסקים והפרשנים, ואף לא של התנאים והאמוראים. היא ניתנה למשה מסיני מפי הגבורה ונמסרה מדור לדור, עד שהגיעה גם אל התנאים והאמוראים וכו' וכו'. בכל דור ודור, כשהתעוררו

בעיות והיה צורך לפתרון ע"פ התורה, היו חכמי התורה שבכל דור מגלים את הפתרון מתוך התעמקותם בתורה. ויש שגילו מתוך התורה דברים שאולי לא נתגלו לקודמיהם — מתוך עומק עיונם בתורה. אלו הם חידושי התורה — המכוונים לאמיתה של תורה — המתחדשים מדור לדור, כי "אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש" (חגיגה, ג. א). ולא עוד אלא שאמרו: "דברים שלא נגלו למשה — נגלו לר' עקיבא וחבריו" (במדבר רבה, פרשה י"ט; תנחומא, תוקת, ח; ועי' מנחות כ"ט ב). אך כל הגילויים הללו צפונים בתוך התורה שניתנה למשה מפי הגבורה. וזהו מה שאמרו: "מקרא, משנה, תלמוד ואגדה, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו — כבר נאמר למשה בסיני" (ירושלמי, פאה, פרק ב', הלכה ו'; ועי' שמות רבה, פ' מ"ז; ויקרא רבה, פ' כ"ב). הדברים המתחדשים מתוך התורה שבכתב ושבעל-פה, הם על-פי הכללים שנתנה התורה שבעל-פה עצמה: במדות שהתורה נדרשת בהן ובדימוי מילתא למילתא. יש שמתעוררים חילוקי דעות בין חכמי התורה, כיצד לדרוש וכיצד לדמות. אך גם במצב זה יש כללי-פסק — אשר יסודם בתורה שבע"פ עצמה — הקובעים כיצד יש לפסוק. לפי כללים אלה נפסקת ההלכה למעשה. וממילא יש לפסק הלכה — הניתן לפי כללי-הפסק המסורים והמקובלים — תוקף של דברי תורה הניתן מפי הגבורה. ותוקף כזה יש גם לגזרות שגזרו ולתקנות שהתקינו חכמי התורה שבכל דור ודור ושנתקבלו בישראל. אף הללו תקפן מן התורה. ולגבי אותן תקנות שהותקנו משום טעם ידוע, בהתאם לצרכי השעה, היא — הרי בהלכה המקובלת עצמה קיימים כללים, אימתי יש תוקף לתקנה, גם אם בטל טעמה, ואימתי אין תוקף כזה. ואותן תקנות אשר לפי כללים אלה תקפן קיים גם אם בטל טעם-קביעתן — הרי גם הן תקפן מן התורה, גם כיום הזה. ואם מתעוררות כיום בעיות חדשות, יש להעמיק בש"ס ובפוסקים — אשר בהם ניתנת לנו התורה שבע"פ ובכללה ההלכה על כל מה שמסתעף ממנה ומקבל ממנה את תקפו (ובכלל זה גם הכללים כיצד לפסוק במצב של חילוקי-דעות בהלכה) — ולמצוא את פתרון-הבעיות. את הכל יש לפתור על-יסוד הלכה זו המסורה והמקובלת, שאין אנו רשאים לבטל אפילו חלק ממנה. ואף אין אנו רשאים להמירה, לא כולה ולא מקצתה, באיזו "הלכה חדשה".

עלינו לגלות את החיים ואת האורה אשר בהלכה זו, המסורה והמקובלת — ולחולל את המהפכה שבלבבות, אשר תשיב את כל ישראל לקב"ה ולאורייתא.